

LITURGIA W POLSCE NA PROGU TRZECIEGO TYSIĄCLECIA PIERWSZY KONGRES LITURGICZNY W POLSCE

Lublin–Dąbrowica, 1-3 maja 2000 r.

Pierwszy Kongres Liturgiczny w Polsce, zatytułowany „Liturgia w Polsce na progu Trzeciego Tysiąclecia”, odbył się w dniach od 1 do 3 maja 2000 r. w Dąbrowicy koło Lublina. Został on zorganizowany przez Instytut Formacji Pastoralno-Liturgicznej Wydziału Teologii KUL. W Kongresie wzięło udział około dziewięćdziesięciu osób, wśród których obecny był bp Wacław Świerzawski – Przewodniczący Komisji Liturgicznej Episkopatu Polski, bp Stefan Cichy – członek tej Komisji, duchowni diecezjalni i zakonnicy oraz osoby świeckie. Wśród uczestników Kongresu wymienić także należy gości ze Słowacji i Białorusi.

Tematyka Kongresu została włączona w obchody Jubileuszu Roku 2000. Papież Jan Paweł II w Liście apostolskim *Incarnationis Mysterium* zachęca, by Kościół powszechny ogarnął spojrzeniem wiary nowe horyzonty swojej misji w świecie, odnawiając wierność nauczaniu Vaticanum II.

Słowo powitania uczestników Kongresu wygłosił prof. dr hab. Jerzy J. K o p e ć CP, a otwarcia dokonał rektor KUL ks. prof. dr hab. Andrzej S z o s t e k.

Zarówno specjaliści w zakresie liturgii, jej miłośnicy, jak i duszpasterze podjęli wspólny wysiłek przeanalizowania misterium liturgii w życiu posoborowego Kościoła w Polsce. W pracach Kongresu omówione zostały przede wszystkim główne nurty reformy liturgicznej oraz inicjatywy i modele realizacji jej odnowy w diecezjach, wspólnotach zakonnych oraz w kręgach ruchów kościelnych.

Prof. dr hab. Jerzy J. K o p e ć CP wygłosił referat *Recepcja odnowionej liturgii w Kościele polskim*. Referent stwierdził, że odnowa liturgii w Polsce została życzliwie przyjęta przez duszpasterzy i wiernych, chociaż koncentrowała się ona przede wszystkim wokół problematyki rubrycystyczno-obrzędowej. Napotkała jednak, zwłaszcza w ostatnich latach systemu komunistycznego, na poważne trudności w dziedzinie edycji ksiąg liturgicznych i materiałów duszpasterskich promujących odnowioną liturgię. W jej recepcji znaczącą rolę, zwłaszcza w kręgach duszpasterstw młodzieżowych i rodzinnych, odegrał ruch eklezjalny Światło-Życie z jego założycielem, sługą Bożym ks. Franciszkiem Blachnickim († 1987), oraz takie środowiska uniwersyteckie jak Lublin, Kraków i Warszawa. Głównym zadaniem, które staje obecnie przed Kościołem w Polsce, jest problem mistagogii liturgicznej zarówno wśród duchownych, jak i laikatu oraz aktywizacji ludzi świeckich w ewangelizacji i apostołstwie liturgicznym.

Ks. dr Czesław K r a k o w i a k omówił temat *Celebracja liturgii w duchu Katechizmu Kościoła Katolickiego*. Autor opracowania podkreślił, że przedmiotem celebracji liturgii Kościoła jest Misterium Paschalne Chrystusa. Wyjaśnił też sens terminu „celebracja” i rolę przewodniczącego w sprawowanej liturgii. Stwierdził, że liturgię celebrować się poprzez znaki, słowa i czynności obrzędowe, miejscem celebracji jest Kościół, a kapłan przewodniczący liturgii jest sakramentem i i k o n a

Chrystusa. W zakończeniu Referent wyakcentował konieczność dobrego przygotowania liturgii.

Ks. prof. dr hab. Helmut J. S o b e c z k o wygłosił referat *Inicjatywy Komisji Liturgicznej Episkopatu Polski dotyczące wprowadzenia soborowej reformy liturgicznej w Polsce*. Referent ukazał działalność tej Komisji począwszy od zakończenia Soboru Watykańskiego II i wskazał trudności, z którymi borykała się ona w swoich pracach. Na początku takim problemem był brak odpowiednio przygotowanych specjalistów do podjęcia tak ważnego zadania, jakim była odnowa liturgii, ograniczenia w publikacji materiałów liturgicznych powodowane przez cenzurę komunistyczną, a następnie brak Centrum Apostolstwa Liturgicznego, koordynującego prace odnowy Kościoła w Polsce oraz brak środków ekonomicznych do funkcjonowania takiego Centrum. Autor podkreślił także, iż wydane dotąd księgi liturgiczne wymagają już rewizji językowej i adaptacji duszpasterskiej.

Przygotowanie miejsca celebracji liturgicznej, czyli zagadnienie odpowiedniego wyposażenia kościoła, było przedmiotem wystąpienia ks. prof. dra hab. Zbigniewa W i t a. Autor przedstawił najpierw poprawne rozumienie „domu Bożego”, a następnie przypomniał liturgiczne zasady urządzenia wnętrza kościoła, dostosowanego do celebracji liturgii mszalnej i sprawowania sakramentów świętych. Szczególną uwagę zwrócił na wymowę krzyża ołtarzowego, miejsca głoszenia słowa Bożego oraz miejsca celebracji chrztu świętego.

Mgr Andrzej R u t k o w s k i w referacie *Liturgia sakramentów świętych w świetle posoborowych synodów polskich* przedstawił postanowienia siedemnastu synodów diecezjalnych, jednego prowincjalnego oraz roboczych tekstów z 1991 r. Ogólnopolskiego Synodu Plenarnego, zakończonego w 1999 r. Ogół nauczania synodów na ten temat można uporządkować według idei: istota i znaczenie sakramentów w życiu Kościoła; przygotowanie szafarzy i wiernych do przyjęcia sakramentów; forma bezpośredniej celebracji sakramentalnej; pogłębianie łaski sakramentalnej. Autor wskazał także na specyfikę nauczania oraz oddziaływania synodów jako jednej z form realizacji reformy liturgicznej.

Ks. prof. dr hab. Władysław G ł o w a wygłosił referat na temat *Homilia jako forma liturgicznego przepowiadania* i skupił swoją uwagę na uprzywilejowanym miejscu homilii w ramach celebracji liturgicznych. Homilia mianowicie stanowi konieczną część liturgii, gdyż odsłania treści jej symboli, prowadzi do świadomego oddania chwały Bogu i uświęcenia człowieka, pogłębia wiarę i zasila życie chrześcijańskie.

Ks. prof. dr hab. Władysław N o w a k w referacie *Liturgia Kościoła domowego* zwrócił uwagę uczestników Kongresu na fakt, że życie rodziny chrześcijańskiej przejawia się także w celebracji liturgicznej, gdy gromadzi się ona na wspólnotowych modlitwach i obchodach roku liturgicznego. Tak sprawowana liturgia rodzinna powinna kształtować postawy wewnętrzne ucznia Pana i ułatwiać mu udział w oficjalnej liturgii Kościoła. Szczególną rolę w tym względzie powinna odgrywać rodzinna celebracja Liturgii Godzin.

Ks. dr Stanisław S z c z e p a n i e c podzielił się uwagami na temat *Formacja liturgiczna postępujących w liturgii*. Prelegent podkreślił konieczność przygotowania ogólnopolskiego modelu formacji do sprawowania postug liturgicznych, w tym szcze-

gólnie posługi lektora i akolity. W każdej parafii formacja ta ma być dostosowana do potrzeb duchowych miejscowej wspólnoty i powinna ona odnosić się zarówno do mężczyzn, jak i kobiet.

Ks. lic Henryk B o l c z y k skupił się na temacie *Liturgia ruchów eklezjalnych w życiu wspólnoty parafialnej*. Referent zwrócił uwagę na potrzebę aktywnego wykorzystania ruchów eklezjalnych dla ożywienia życia religijnego wiernych w parafii.

Został też odczytany referat ks. prof. dra hab. S. K o p e r k a, wprowadzający w *Odnowę liturgii we wspólnotach zakonnych*. Stanowił on wstęp do ważnego elementu w programie Kongresu – sprawozdań z odnowy liturgicznej w poszczególnych diecezjach i wspólnotach zakonnych po Soborze Watykańskim II. W dwunastu świadectwach zwrócono uwagę, że liturgia jest zawsze zwornikiem współczesnego duszpasterstwa zarówno we wspólnotach Kościołów lokalnych, jak i we wspólnotach zakonnych. W ramach składanych świadectw podkreślono prace nad odnowioną liturgią na Ukrainie, Litwie i Białorusi, gdzie stosuje się już księgi liturgiczne w języku polskim i językach miejscowych, w tym także w języku rosyjskim, a na Białorusi wychodzi także czasopismo katolickie „Ave Maria”, redagowane przez księży werbistów i przyczyniające się w wielkim stopniu do pogłębienia życia religijnego w tym kraju.

Wszystkim referatom i składanym świadectwom z życia poszczególnych Kościołów lokalnych towarzyszyły ożywione dyskusje uczestników.

Prace Kongresu Liturgicznego były połączone codziennie z wzorcowymi celebracjami Eucharystii i Liturgii Godzin, śpiewem hymnu Wielkiego Jubileuszu „Chwała Tobie, Jezu Chryste” oraz z Modlitwą Jana Pawła II na Rok 2000.

Jerzy J. Kopeć CP, ks. Józef Sroka